

निष्क्रमण (wie eben) n. *das Hinausgehen, Weggehen* KĀT. 1, 8, 25, 9, 4, 34. 10, 1, 16. विल^० R. 4, 32 in der Unterschr. इतः 5, 38, 10. गु-
हात् PĀNĀT. 37, 23. 213, 5. सिंक्ष्यद्विर्गुहायां प्रविष्टा न च निष्क्रमणं
(sic!) गता 193, 9. गो^० Verz. d. B. H. 142, 3 v. u. der erste Ausgang mit
einem Kinde (im 4ten Monate nach der Geburt): चतुर्थे मासि कर्तव्यं
शिशोर्निष्क्रमणं गृहात् M. 2, 34. Verz. d. B. H. No. 1031. Verz. d. Oxf.
H. 86, b, 5. — Vgl. दुर्नि^०, निष्क्रमण.

निष्क्रमणिका (vom vorherg.) die Cerimonie des ersten Ausganges mit
dem Kinde im vierten Monat PĀR. GṚH. 1, 17.

निष्क्रमणित (wie eben) adj. wohl von einem Kinde, an dem die Ce-
rimonie des ersten Ausganges im 4ten Monat nach der Geburt vollzogen
ist, gaṇa तारकादि zu P. 5, 2, 36.

निष्क्रय (von क्री mit निस्) m. *Loskauf, Auslösung; Ersatz, Lohn*
H. 362. KĀU. 111. 127. M. 9, 46. JĀG. 2, 182. MBh. 3, 13298. 13, 2673.
14, 2653. 2665. HARIV. 7166. 7242. 7697. fg. 7788. R. 1, 13, 51. MĀRĪH. 60,
3. 87, 7. RAGH. 2, 55. 3, 22. 13, 55. KATHĀS. 24, 172. RĀGĀ-TAR. 4, 257.
MĀRĪ. P. 15, 37. ÇIÇ. 1, 50. neutr.: दत्तिणा चात्र देया वै निष्क्रयं च (नि-
ष्क्रयश्च?) सुवर्णकम् || MBh. 18, 306. Nach VAI. beim Schol. zu ÇIÇ. 1,
50 = बुद्धियोग, सामर्थ्य und निर्गति (in der 1sten und letzten Bed.
offenbar eine Verwechslung mit निष्क्रम).

निष्क्रयणा (wie eben) 1) adj. *loskaufend, auslösend*: आत्म^० ÇAT. Br. 11, 7, 4, 2. ÇĀNKH. Br. 10, 3. पुरुष^० TS. 6, 1, 44, 6. — 2) n. *das Loskaufen, Auslösen* MĀRĪH. 50, 11. Lösegeld: ते प्रस्तरं सुचो निष्क्रयणामपश्यन्स्वर्गं यूपस्य TS. 6, 3, 4, 9.

निष्क्रामणा PĀNĀT. 193, 9 fehlerhaft für निष्क्रमणा.

निष्क्रिय (निस् + क्रिया) adj. 1) *unthätig* ÇVETĀÇV. Up. 6, 12, 19. ĀT-
MOP. in Ind. St. 2, 57. KAP. 1, 49. BHĀG. P. 3, 12, 4, 43. KĀM. NĪTIS. 9, 79.
BHĀSHĀP. 85. अति^० MBh. 13, 311. — 2) *die religiösen Cerimonien nicht*
erfüllend, wobei die religiösen Cerimonien nicht beobachtet werden M.
11, 18. MBh. 3, 13037. 12, 4879. R. GOAR. 2, 49, 26. लोक HARIV. 11194.
अग्निहोत्र MBh. 12, 10767. क्वोपि HARIV. 11134.

निष्क्रियता (von निष्क्रिय) f. *Unthätigkeit, Fahrlässigkeit*: धर्मनिष्क्रि-
यतालस्यम् MBh. 3, 17379.

निष्क्रियात्मता (von निष्क्रिय + आत्मन्) f. *Unthätigkeit, Faulheit* M.
10, 58 = MBh. 13, 2603. Nach KULL. = *विहितानुष्ठातृत्वं Pflichtver-*
säumniss.

निष्क्रीति (von क्री mit निस्) f. *Loskauf* ÇAT. Br. 11, 1, 8, 6.

निष्क्रोध (निस् + क्रोध) adj. *nicht böse auf* (gen.) ÇĀK. 112, 9, v. 1.;
hier mit Visarga.

निष्केश (निस् + केश) adj. *frei von* (den 10) *moralischen Gebrechen*
VJUP. 33 (निष्केश). BURN. Lot. de la b. I. 443.

निष्केशलेश (निस् + केश - लेश) adj. *auch nicht vom geringsten*
Leiden geplagt, vollkommen glücklich: मनस् BHART. Suppl. 4 (mit
Visarga).

निष्काथ (von कथ् mit निस्) m. *Decoct, Brühe, Suppe* H. 413. SUGR.
1, 163, 5. 164, 1. वातहोषधि^० 369. 13.

निष्ठैकन् oder **नैक** adj. f. ई in der Stelle: दासो निष्ठैकरीमिच्छ AV.
5, 22, 6. Allem Anschein nach von तक् mit निस्: viell. *entlaufend*.

निष्ठपन (von तप् mit निस्) n. *das Verbrennen* HIOUEN-TSANG I, 312,
N. 2 (vgl. den Ind.).

निष्ठर्व adj. *was sich auflösen —, auflösen lässt*: निष्ठर्वं वध्नाति
प्रज्ञानं प्रज्ञननाय TS. 6, 1, 2, 2. KĀT. 24, 5. निष्ठर्वं चिन्वीत पशुकामः
Schol. bei GOLD. MĀN. 103, a. Wird von कर्त् (vgl. तक् Spindel) abge-
leitet (!) KĀR. zu P. 3, 1, 123. WEBER vergleicht torquere mit तक्.

निष्ठवैश्य (नि^० + वै) m. N. pr. eines Mannes RĀGĀ-TAR. 8, 1307.

निष्ठानक (von स्तन् mit निस्) 1) m. *Gedöhne, Gemurmel*: आसीन्नि-
ष्ठानको घोरा निर्घातश्च महानभूत् MBh. 2, 2693. निष्ठानकश्च सुमहोस्तव
सैन्यस्य चाभवत् 6, 1932. 3669. 3743. 3895. 7, 5066. — 2) adj. *sich laut*
äussernd: अयं निष्ठानको घोराः शोकः नः समुपागतः R. 6, 74, 41. = निर-
तरं स्तानपति रोदयति Schol.

निष्ठि f. nach dem Schol. so v. a. ग्रीवाबन्ध TAITT. ĀR. 10, 13, 6. Ind.
St. 2, 92, N. 4.

निष्ठिर्यो f. scheint N. der Mutter Indra's zu sein: निष्ठिर्यः पुत्रमा
द्यावयोतय इन्द्रं सबाध इह सोमपीतये RV. 10, 101, 12. निष्ठिं दितिं स्व-
सपत्नीं गिरतीत्यदितिः SĀJ.

निष्ठुर (निस् + तृ) adj. *der keinen Ueberwinder hat*: उग्रायं निष्ठुरे
ऽषाळक्य प्रसन्तिषौ RV. 8, 32, 27. 66, 2.

निष्ठ्या (von निस्) P. 4, 2, 104, VĀRT. 4. P. 8, 3, 101, Sch. 1) adj. *auswärtig,*
fremd (vgl. नित्य): यो नः स्वा अरणो यश्च निष्ठ्या विधासति RV. 6, 73, 19.
8, 1, 13. 10, 133, 5. AV. 3, 3, 6. यं मे निष्ठ्या यममात्यौ निचखानं VS. 5, 23.
ÇAT. Br. 1, 6, 4, 17. m. *ein ausserhalb der Kasten Stehender, ein Kaṇḍāla,*
Mlekḥha Schol. zu P. 8, 3, 101 und 4, 2, 104, VĀRT. 4. H. 934. HA-
LĀJ. 2, 444. — 2) f. *ein best. Nakshatra* (sonst स्वाति) TBh. 1, 5,
3, 2, 3. 3, 1, 1, 13.

निष्ठ (von स्थि mit नि oder निस्) 1) adj. (vgl. निष्ठा) am Ende eines comp.
f. *अ* a) *gelegentlich, befindlich auf*: त्रिपुरेशानिष्ठयेष्टेश्वर RĀGĀ-TAR.
8, 123. तनिष्ठे केने BĀLAB. 44. — b) *beruhend auf, in Beziehung stehend*
zu, betreffend: या वेदवाक्याः स्मृतयो याश्च काश्च कुदृष्टयः । सर्वास्ता नि-
ष्फलाः प्रेत्य तमानिष्ठा (KULL.: तमस् = नरक, निष्ठा = फल) हि ताः
स्मृताः || M. 12, 95. वेदाः संस्कारनिष्ठाः MBh. 6, 2958. एक^०, पृथङ्^० (ज्ञा-
न) 12, 13638. व्यवहारा वचोनिष्ठाः RĀGĀ-TAR. 6, 53. आध्यात्मन्यद्भुतयो-
गनिष्ठम् BHĀG. P. 4, 18, 17. ज्ञानयोगश्च मनिष्ठः 3, 32, 32. जिज्ञासमाध्या-
त्मिकयोगनिष्ठया 4, 22, 22. BHĀSHĀP. 68. Schol. zu KAP. 1, 31. द्विनिष्ठ-
त्वात्संबन्धस्य ÇĀNKH. zu BRH. ĀR. Up. S. 41. तद्वनिष्ठता *Wahrheitstreue*
(ein Schmuck der Rede) H. 67. — c) *einer Sache obliegend, sich einer*
Sache ganz hingebend: बाहुविमर्द^० RAGH. 7, 49. ज्ञान^०, तपो^०, तपःस्वा-
ध्याय^०, कर्म^० M. 3, 134. JĀG. 1, 221. 3, 205. MBh. 13, 4320. fg. ब्रह्म^०
MUND. Up. 1, 2, 12. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 19. 142. BHAG. 5, 17. BĀDAR. 1,
7. दान^० MBh. 3, 13790. जप्य^०, ध्यान^० 13, 646. धर्म^० R. 3, 6, 21. MĀRĪH.
178, 12. RĀGĀ-TAR. 6, 147. PĀNĀT. 204, 1. कर्मनिष्ठा द्विजाः केचित्तपोनि-
ष्ठा नृपापरे । स्वाध्याये (d. i. निष्ठाः) ऽन्ये प्रवचने ये केचित्ज्ञानयोगिनोः ||
BHĀG. P. 7, 15, 1. 2. MĀRĪ. P. 31, 24. — 2) f. *अ* a) *Standpunkt*: लोके
ऽस्मिन्निविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मयानघ । ज्ञानयोगेन साध्यानां कर्मयो-
गेन योगिनाम् || BHAG. 3, 3. तेषां निष्ठा तु का कृत्त सत्त्वमेव रजस्तमः 17.
1. SCHL. an der ersten Stelle *vītae institutum*, an der zweiten *statio*.
= व्यवस्था H. an. 2, 107. HALĀJ. 5, 67. — b) *das Obliegen, Hingege-*